

**РИНКОВА ІНФРАСТРУКТУРИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЯК
СКЛАДОВА ГАРАНТУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ
Федорчук О.М. – к.е.н., доцент, ДВНЗ «Херсонський ДАУ»**

На сучасному етапі розвитку українського суспільства особливої актуальності набувають питання продовольчої безпеки. Попередні трансформаційні перетворення аграрного сектору не змогли повною мірою подолати проблеми галузі. Дотепер вона характеризується низькою віддачею природно-ресурсного потенціалу, недосконалими технологіями виробництва, необґрунтованою ціновою політикою, недорозвиненістю ринкової інфраструктури. Об'єктивна необхідність гарантування продовольчої безпеки вимагає підтримання відповідного рівня продовольчого самозабезпечення, який передбачає сукупність заходів державної підтримки вітчизняних виробників та утворення конкурентоспроможних підприємств. Діяльність усіх суб'єктів ринкової інфраструктури повинна спрямовуватись на формування сталої конкурентоспроможної та ефективної аграрного сектору країни. Основним завданням функціонування ринкової інфраструктури є забезпечення безперебійної діяльності всіх її складових з метою підвищення ефективності виробництва та реалізації продукції в гарантування продовольчої безпеки держави.

Ринкова інфраструктура є одним з основних елементів сучасної стратегії розвитку агропродовольчої сфери, що визначають темп і структуру економічного зростання галузі та гарантування продовольчої безпеки країни. Якщо в агропродовольчих системах розвинених країн за попередні десятиліття досягнуто сталості й стабільності, то в Україні необхідно активно і взаємопогоджено використовувати всю сукупність наявного природного потенціалу та факторів відтворення, що забезпечують як власну продовольчу безпеку, так і утвердження провідного становища країни на зовнішніх продовольчих ринках [1, с. 67].

При формуванні ринкової інфраструктури аграрного сектору основним завданням органів державної влади є підтримання та розвиток конкурентного середовища, створення нових ефективних каналів реалізації продукції, формування маркетингових та консалтингових структур на різних рівнях, створення загальної бази даних щодо сільськогосподарського ринку, а також введення в дію механізмів, що згладжуватимуть сезонні коливання цін на продукцію галузі.

Основними принципами формування ефективної ринкової інфраструктури є: збалансованість, відповідно до якого забезпечуватимуться взаємозв'язки між усіма суб'єктами ринку та регулюватимуться товаропотоки; стабільність, що передбачатиме стійке функціонування всіх елементів інфраструктури в межах існуючого цивільно-правового поля; цільова спрямованість кожного елемента інфраструктури на забезпечення кінцевого результату; гнучкість усіх складових інфраструктури до умов постійно змінюваного ринкового середовища; ефективність функціонування всіх

складових інфраструктури.

Забезпечити ефективне формування та функціонування інфраструктури аграрного ринку неможливо без системної державної політики. Усі заходи аграрної політики умовно можна поділити на ті, що діють на мікрорівні (підприємства й ринки ресурсів і продукції – продуктова і товарна політика, кількісний контроль виробництва продукції й ресурсів) та макрорівні (формування дохідної та витратної частин державного бюджету, баланс міжнародної торгівлі сільськогосподарською продукцією та продуктами харчування, банківські процентні ставки, рівень заробітної плати, обмінний курс валют). Перша група заходів впливає на певний вид аграрної продукції або технологію її виробництва, друга, зокрема інвестиції в освіту, охорону здоров'я, інфраструктуру тощо, – має значний вплив на ефективність і продуктивність аграрного сектору [3, с. 83].

У нинішніх економічних реаліях найбільш важливим завданням держави є створення відповідних інституцій ринкової інфраструктури, що забезпечуватимуть переміщення товаропотоків та стабільне функціонування продовольчих ланцюгів. Недостатній рівень розвитку ринкової інфраструктури аграрного сектору є одним з вагомих факторів формування диспаритету цін. Саме тому необхідно якнайшвидше втілювати в життя заходи, спрямовані на розвиток ринкової інфраструктури. Через удосконалення системи збуту та постачання, налагодження міжгалузевих зв'язків аграрний сектор має стати провідним сектором національної економіки.

Наразі особливого значення набуває логістична інфраструктура аграрного сектору, адже його функціонування, здатне забезпечити той неперервний ланцюг, по якому протікатимуть усі необхідні логістичні операції з матеріальними потоками. Так, за даними фахівців, застосування науково обґрунтованих методів логістики дозволяє знизити рівень витрат на 20%, товарні запаси – на 30-70%, скоротити час звернення товарів на 20-50% [4, с. 147]. Очевидно, що існує реальний резерв підвищення ефективності виробництва в агропродовольчій сфері, проте по ряду об'єктивних та суб'єктивних причин логістичні методи використовуються у нас недостатньо.

Інфраструктурні підрозділи логістики є сполучними між галузями виробничої та ринкової інфраструктури і пріоритетними щодо інвестиційної привабливості. Логістична інфраструктура відіграє базову роль у формуванні та розвитку ринкових відносин, забезпечує перехід національної економіки на засади сталого розвитку. До основних чинників стрімкого впровадження логістики у світовій економіці можна віднести: швидкий розвиток інформаційних технологій; глобалізація ринків; структурні зміни в організації бізнесу; поширення філософії управління якістю [2, с. 23].

Аграрний сектор характеризується відносною статичністю, саме тому в більшості країн з ринковою економікою діють розвинені системи державного регулювання. Зокрема, цінові відносини повинні базуватися на : поєднанні вільного ціноутворення та державного регулювання цін, формування їх під впливом попиту і пропозиції; використанні нормативних методів при розрахунку цін пропозиції; забезпечення дохідності сільськогосподарських

товаровиробників; стимулювання науково-технічного прогресу, підвищення ефективності та зниження виробничих витрат; оптимізації взаємовідносин із фінансово-кредитними установами. Система ціноутворення на етапі переробки сільськогосподарської продукції повинна визначатися переважно за рахунок організаційної структури інтеграції сільськогосподарських та переробних підприємств.

Таким чином, основними напрямками підвищення ефективності функціонування ринкової інфраструктури на сучасному етапі економічного розвитку повинні стати: оптимізація функціонування діючих інституцій інфраструктурного забезпечення; удосконалення нормативно-правової бази регулювання діяльності суб'єктів аграрного ринку; створення нових інституційних формувань, що відповідають трансформаціям у сучасній ринковій економіці.

Інфраструктура є важливим структурним елементом аграрного ринку, яка об'єднує інституції, що мають обслуговувати товаровиробників та споживачів аграрної продукції, забезпечуючи цивілізований процес товарообміну.

При цьому до пріоритетів розвитку ринкової інфраструктури аграрного сектору слід віднести: подальше розширення біржової торгівлі на регіональних ринках, застосування форвардних та ф'ючерсних контрактів; обґрунтування та впровадження економічних механізмів, за допомогою яких можна зменшити сезонні цінові коливання; підтримання будівництва складських приміщень, що забезпечить довгострокове та якісне зберігання виробленої сільськогосподарської продукції; розвиток системи оптових продовольчих ринків, створення сприятливих умов для безпосередньої взаємодії виробників і споживачів сільськогосподарської продукції; підвищення рівня інформатизації аграрного ринку, забезпечення сільгосптоваровиробників та споживачів достовірною інформацією про стан аграрного ринку в державі; розвиток експортного потенціалу регіонів та підтримання заходів щодо виходу аграрної продукції на зовнішній ринок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амбросов В. Ефективність використання факторів розширеного відтворення в аграрному секторі / В. Амбросов // Економіка України. – 2009. – № 1. – С. 67–73.

Бакаєв О. О. Теоретичні засади логістики: підручник / Бакаєв О. О., Кутах О. П., Пономаренко Л. А. Т. 1. – К.: Київ. ун-т економіки і технологій транспорту, 2003. – 430 с.

3. Дем'яненко С. І. Аграрні ринки: основи аналізу та моделювання / С. І. Дем'яненко, О. В. Нів'євський // Економіка АПК. – 2008. – № 8. – С. 81–89.

4. Писаренко В. В. Особливості логістичних систем в сільському господарстві // Вісник ХНАУ. - 2012. - №7.- С.146-150.

Заявка на участь у конференції

Федорчук

Олександр

Михайлович

Кафедра менеджменту організацій, м. Херсон вул. Стрітенська, 23

Доцент кафедри менеджменту організацій

A_fedorchuk@mail.ru

0502376404

Ринкова інфраструктури аграрного сектору як складова гарантування продовольчої безпеки